Nr. 70. Anulu XXIX.

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu conecdu ajutórele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 19/7 Septembre 1866.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tas'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

Despre armat'a austriaca.

„Armat'a cea mai frumósa din lume.“ Acésta erá titul'a cu care onorá barbatii de specialitate din Europ'a pe armat'a austriaca pana in Iulie 1866. Se afla inse si ómeni cunoscutori, carii cautá si descoperia inca si scaderile in organisationea acestei armate. A face asié ceva aici in tiéra la noi erá fórte strinsu opritu. Nici o mirare; ajunsamu noi si timpuri — sub guvernementulu lui Schwarzenberg — pre candu de ecs. Gazetei i s'a opritu sub pedépsa de inchisóre, cá nici chiaru despre scólele romanesci se nu mai scrie nici de bine nici reu, ci se taca.

Austri'a avù dela 1815 incóce cativa ministrii, cararu se le fia platitu cineva multe miliône si n'aru fi potutu lucra mai bine decatu cum au lucratu, pentrucá se o retiena si impedece in desvoltarea ei. Dis'a odinióra tocma si Fridericu celu mare, ca ministrii Austriei se rilescu din tóte poterile s o ruina, ca inse nu o potu, pentruca in popórale aceleia este fórte multa potere de viétia.

Asié ceva s'a disu in tóte privintiele, prin urmare si in privinti'a armatei. Dreptu ca pentru armata s'a facutu mai alesu dela 1850 nemarginitu de multe reforme essentiale, la care ómenii trecutului n'aru fi cutesatu a visa vreodata. Intr'acesa cumplitele catastrofe din an. 1859 si mai alesu din an. 1866 probara invederatu, ca pre langa curagiulu firescu, pre langa reform'a armeloru si a uniformeloru si pre langa escercitiulu in arme se mai ceru inca si alte reforme radicale, séu cu alte cuvente, ca trebue se se parasésca unele macsime vechi si se se introduca cu totulu altele probate la alte staturi si armate.

Noi memoramu in unulu din Nrii Gazetei, ca „Pester Lloyd“ publicase vreo 12 articuli carii se ocupá cu reformele armatei austriace, acelasi Lloyd mai publicá alti patru, cum si „N. Fremdenblatt“ din Viéna vreo 7, unii mai interesanti de catu altii, éra foile de specialitate „Militär-Zeitung“ si „Kamerad“ inca'si luara voia a o spune la cateva ocasiuni, ca armat'a are trebuintia de a l t e reforme ne'utielese pana acum. Asié discusiunile cate au esitu pana acum in acésta materia cá de 2 luni incóce facu o parte frumosica a literaturei diaristice. Noi credemu ca voru mai urma si altele.

Natiunea nóstra inca da unu contingentu insemnatoru la armata, este prin urmare lucru celu mai firescu, cá noi inca se ne interesamu in celu mai mare gradu de reformele prin care trebue se tréca armat'a, de prosperitatea si de glori'a ei. Éca pentruce recomendamu cu totuadinsulu citirea scrieriloru ostasiesci. Unele din acelea scrieri recomanda de ecs. deprinderea in arme a tinerimii inca dela cas'a parintésca si din scóle, cá in Elveti'a, tocma cá si in Rusi'a. Suntemu cu totulu de acordu si abié asteptamu dilele, in care se se védia infiintiata ide'a acésta. Altii pretindu introducerea preste totu a s'istemei prusiane, prescurtarea anilor de servitiu strinsu ostasiescu, desfiintiarea inse a rescumpararii cu bani. A sierbi doi ani intinsu, apoi a esi cativa ani totu numai cate 1 luna in anu sub arme in tienutulu de unde esti nascutu, ce este aceea? Curatu o petrecere nobila si totusi fórte folositóre.

Veteranulu carele scrie in „Lloyd“ cere in artic. seu XVI, cá sistem'a naintarii (avancement) in armata inca se tréca prin o reforma radicala, protectiunile se fia catu se póte mai restrinse, talentele si meritulu adeveratu se fia naintate. Dreptu ca in Austri'a este primita o macsima liberala, dupa carea orice ostasiu de oricare confesiune póte naintа dela baioneta pana la rangu de generalu, mai e inse pastrata alt'a de patru seculi adica a p r o p r i e t a r i l o r u de regimente, prin care se deschide cale larga la n e p o t i s m u. In alte armate proprietariu de regimentu este numai o titula de onóre, cu care nu este impreunatu nici unu privilegiu. In cele mai multe armate europene regimentele se numescu séu numai dupa numeru, séu dupa provinci'a din care sunt recrutate. Anume in Franci'a nu sunt de locu proprietari de regimente. Din contra in Austri'a tóte regiment-le 'si au proprietarii loru (Inhaber), regi, duci, principi, generali. Drepturile acestora sunt a pedepsi si a pardona, a naintа la rangu de oficieri pana inclusive de capitanu. Numai pe oficierii de stabu si pe generali ii denumesce Mai. S'a imperatulu. Ci se stamu la sistem'a naintarii. In Austri'a inca naintá oficierii dupa vechimea servitiului incetu cu incetisiorulu, fara a cauta multu la capacitate. Ei, cara consiliulu belicu (Hofkriegsrath) avea dreptulu de a da totu a trei'a a p e r t u r a de oficieru la favoriti si nepoti; preste acésta totu elu mai stramutá pe domnisiori dintr'unu regimentu in altulu si ii vîra intre cei mai betrani, pentrucá se le dea ocasiune de naintare. Acum inse mai venia si proprietarii de regimente cu fii, nepoti, cu cadeti de la amicii loru, pe carii ti'i impingea naintea altoru oficieri mai vechi, póte si mai cu multe merite. Preste tóte acestea de si asié numitele c o n v e n t i o n i, adica o u m p a r a t u r i de rangu erá fórte strinsu oprite, ele inse totu se facea cá si in Angli'a.

Mai este in armat'a austriaca o datina, pe care nu o vei mai afla nicairi in Europ'a, adica primirea cu bratiale deschise a tuturoru strainiloru in ranguri si posturi ostasiesci si prin acésta inapoierea fiiloru patriei. Candu s'aru primi dela straini totu numai capacitati, ómeni genioli, trécа mérga; ci dupa cum spune veteranulu din Lloyd, trébe merge si mai altmintrea. Coconasi din Angli'a, carii in tiér'a loru aru sta se móra de fóme cu cate 10 ℔ sterline (100 fl. v. a.) pe luna, de si numai „Esquire“ adica boieranasi, sici la noi trecu de lordi si de milionari si ocupa rangurile de oficieri dinaintea compatriotiloru nostri. Deci se ingrijimu si noi mai multu pentru fii nostri, éra nu pentru straini veniti de preste siepte tieri si siepte mari, ca pe si nostrii in alte armate séu nu i primescu nicidecum, séu fórte raru si cu nespusa greutate. Preste acestea se se deschida scóle ostasiesci de ajunsu, pentrucá tinerimea se aiba ocasiune de a se pregati pentru carier'a ostasiésca atatu teoretice catu si practice. G. B.

Brasiovu 18 Sept. Cititoriloru nostri din afara li se va parea ca dela unu timpu incóce ne ocupamu prea multu cu afacerile comunei nóstre. Macar de ne-amu ocupa si mai multu. O suma de afaceri, abateri, scaderi, neregularitati dela noi sémana cá ou ou cu ou cele din alte comune. De vobis fabula narratur.

In 12 Sept. s'au mai tienutu nu sciu dupa catu timpu o siedintia a comunei de 100. Ce? 100? Departe se fia. Adeveratu ca dupa regulativele comunale consiliulu representativu alu comunei nóstre ar trebui se stea din 100 concetatieni, inse „Kronst. Ztg.“ alu carei editoru inca este membru, ne spune ca din 100 lipsescu 24, éra noi observamu ca lipsescu mai multi, pentruca sunt preste 25 carii niciodata nu mergu la siedintie, éra intre acestia se afla altii trecuti departe preste ani 70, neputintiosi, bolnavosi, in catu comun'a intréga se mira pentruce nu'si dau dimisiunea, candu ei si asié nu tragu nici o plata, nici unu folosu, ci pórta numai titul'a góla.

Primariulu natiunii sasesci asié numitulu c o m i t e dn. Conrad Schmidt este rogatu de catra comuna a osteni incóce spre a conduce alegerea noiloru membrii din representanti'a comunala, cum si aceloru doi senatori la dóua posturi vacante.

„Kronst. Ztg.“ nu atinge nimicu despre alegeri la acelea posturi cardinale, care in consunetu cu punctu 2 alu punctelorn regulative din 1804 trebue se se faca totu la cate doi ani, care inse din Aprile 1861 adica de 5½ ani incóce nu s'au intemplatu nicairi in tóta sasimea. Póte fi ca numitulu diariu se va provoca la comitete si la scaunele secuiesci, in care inca nu se mai intempla nici o restauratiune intru intielesu constitutiunalu transilvanu, in catu publiculu nu mai scie de locu, dupa c a r e din atatea instructiuni se inlocuescu posturile vacante la functiunile publice municipale si comunale, ci scie numai un'a, ca anume in comitate dreptulu de alegeri s'a delaturatu si ca in acésta privintia ne aflamu intr'unu provisoriu cu atatu mai siodu, cu catu, afara din assime, lipsesce si o lege comunala. Tocma inse impregiurarea, ca legile municipale si comunale sasesci cu scirea nóstra nu sunt nici suspinse nici delaturate prin vreo ordonantia mai multa, ne face se intrebamu pe Kr Ztg.: se voru intreprinde estimpu in assime si alegerile de d o i a n i, séu numai cele vacante?

In ocesasi siedintia din 12 s'au vorbitu multe inca si despre ingrijirea de o mai mare curatienia in cetate, s'a observatu inse ca politiei ii lipsesce personalulu de ajutor. Audi acolo desvinuire! Preste 25 mii fl. v. a. se cheltuescu de cativa ani pe fiacare anu n u m a i pentru „reparaturile atatoru case vechi stravechi pe care le are cetate. Vendare cateva din acele careva, ca unele nu sunt nici de o trébа, nu se cheltuésca atati bani cu multimea comisiuniloru tramise pentru tóte bagatele de cate 5—6 ori, nu numai in diferitele strate si unghiuletie, ci si pe la alodiaturele de la sate, si fia incredintiatu oricine, ca se póte face o economia anuala celu pucinu de dece mii fiorini, din care suma apoi pcti plati personalu de ajunsu.

Inse pana candu representantiele comunale se voru re'utregi ele pe sinesi; pe catu timpu se voru alege cá inadinsu atati „Jamäuner“, éra ómeni carii mai priocpu cate ceva si au curagiulu de a vorbi, voru fi priviti cá nisce turburatori (Aufwiegler), cum le dise eieva mai deunadi; pre catu timpu nicairi nu este definitu numerulu celoru carii t r e b u e se fia de facia spre a da valóre unei hotariri, — pre atata de reforme mai de domne-ajuta nu póte fi vorb'a. Apoi totusi celoru carii stau in capulu trebiloru le este necesaru, déca iosii locuitorii sasi ti-o spunu curatu, ca „in dilele nemtiloru erá mai bine.“

Éca cum autonomi'a se póte omori prin autonomia.

Amu mai disu adesea, o repetimu si astadata, ca autonomi'a fara libertatea adunariloru, a vorbirii si a presei este o satira si o fanfaronata, o mintiuna cá tóte mintiunile, carea póte trage in urma si séu despotismulu séu anarchi'a. —

Si spuneti'mi dv. ce mai sunt astadi asié numitii tati de vecini in cetatile sasesci si sasoromanesci, care sunt atributiunile loru, care sfer'a de activitate, pana in catu sunt ei datori a sta politiei locale in ajutoriu? Unde sunt tatii de vecini, candu se facu tiegamiile cele mai nerusinate pe la fantani? Unde sunt ei, candu se mana vite impungace dealungulu stratelorn? Asupra curatieniei a carei nepazire strinsa costa atatea vieti de omu, tatii de vecini n'au nici o iorisdictia? Si candu cersitorii din alte comune se primbla dealungulu strateloru, nu'i vede nici unu tata de vecinu? Chiaru pe pro-

menada mai în totu timpulu vedi cersitori straini de cei betivi si perde-vara. In duminec'a din 9 Sept. unu tieganoiu hîdu s e m i g o l u se primblă pe dinaintea societatii elegante cersindu cu o nerusinare adeverata asiatica. L'a scosu cineva de acolo? Cersitorii straini se se tramitia la urm'a loru, precum amu mai cerutu, éra tieganii laieti golani sciti ca din vechiu sunt proprietate a catorva magnati, tramiteti 'i la domnii loru, eá se'i tie densii, éra nu comunele nóstre. —

Brasiovu 17. Sept. Garnisón'a de aici, care sta din batalionulu alu 4le alu regim. de Niederlande Nr. 63, totu romani din reserva, voinici inse unulu cá unulu din nordulu Ardealului pana catra Bai'a mare, dovedi o portare rara si deosebitu laudata de tóte plasele locuitorilorn, incatu romanii constionalii loru sunt mundri de rar'a loru conduita, de acuratet'i'a militaria, si moralitatea esemplaria, dovedita supt totu decursulu petrecerii loru aici. Acum in urm'a mesureloru de reductiune ale armatei, fetiorii cei ce sierbisera cate 10—11 ani si 'si implinisera capitulatiunea, totusi la vocea D o m n u l u i armatei alergara la arme, parasindusi familiele si economi'a rurala pentru sperarea tronului si a Monarchiei se dimisera vro 300 la numeru, cari eri deminéti'a intre cantece plecara scassa la Bistritia, dupa ce li se dete spre scientia recunoscinti'a preanalta, cu multiamite, ca au concursu la arme, cu tóte ca si implinisera anii capitulationii. Ddieu cu densii, ca cu orce ocasiune numai onóre amu seceratu din portarea loru cea solida!

Cá dovada despre cele dise mai susu punemu si martorisirea preotului dela beseric'a ce o cercetara soldatii romani, care dice, ca s'a inamoratu intrinsi, caci ei si cantau in beserica si pastrara o moralitate rara. Dca cá spiritualu primi dela c. r. comandante supt nr. 641/1866 urmatórea recunoscintia:

„Pre on. Dsale D. Preotu gr. or. Bartolomeiu Baiulescu, aici. Me aflu cu placere deobligatu pre on. Dtale pentru tóte acele servitii prestate din propriulu si prea curatulu impulsu crestinescu, cu care ai ostenitu pentru fetiorii gr. or. din garnisón'a de aici prin impartasirea loru cu potintea si insufletitórea potere a SS. taine, a marturisirii si comunecatorii, pentru care pe lunga asecurarea deosebitei mele considerationi si onóre ce'ti datoreiu, primesce si cea mai caldu.ósa multiamita a mea.

Brasiovu 2. Sept. 1866.

Much m./p. Msioru.

Parinteloi Baiulescu, care cu ocasiunea bólei epidemice, ce totu mai slabesce din di in di, alergă mereu a imparti mangaiere spirituala, ei aducu atatu cei scapati de prin spitale, criminalii din cas'a de corectiune si alti esterni de prin hoteluri, cá si intrég'a garnisóna o multiamita publica pentru dovedit'a amóre spirituale cu densii.

Fagarasiu 18 Aug. 1866 *).

Nu ne putemu esplică, de unde vine acea placere deosebita a „Gazetei Trans." de a persevera in infestarea districtului Fagarasului si a trebiloru lui administrative, parte prin corespondintie patimasie, parte si prin notele si glósele Redactiunei, care nu'si potu ascunde óresicare antipatia (?!) prejuditióa (?!), pre candu ori ce corespondintia, care tientésce a descoperi trebile districtului si din partea cea buna se fórfeca, se schimoresecu si se facu ou totulu neintielegibile (Vedi coresp. vic. Ant. despre decursulu alegeriloru, despre manifestatiunile de loialitate etc. etc.) **).

„Concedemu, ca mai cesti ani trecuti au pututu se aiba „G. T." si ansa drépta de a reclamá asupra unoru defecte si a inteti indreptarea loru. Dara din aceea nu se póte deduce transplantarea prejuditieloru si antepatiei celei vechi asupra starii de acum a districtului. Adi e cu totulu altu ceva. Pre langa tóte greutatile si pedecile ce jacu in insusi natur'a sistemei nepotrivite de acum, trebile districtului sub pre energios'a si intielépt'a conducere a noului siefu a capatatu facia noua, ele au luatu prin reformele administrative si scolastice puse in lucrare unu avantagiu pre favorabile. Deci déca „G. T." s'aru fi informatu mai bine de reformele celia prospete a le noei conduceri, atunci credemu ca aru fi redusu corespondintiele celia sinistre si patimasie la resonu prin altufeliu de comentare si glose, decatu care vedemu a se bucluma la tóte ocasiunile.

Nu avemu obiceiulu a trai cu laud'a proprie, nici odata amu facutu, in interesulu adeverului si spre drépta aperare trebue se constatamu fapt'a: ca nenumeratele si pre complicatele greutati, care intempina inteleginti'a nóstra pre pucina de aici dela 1861 pana adi, anevoie credemu se 'si mai afle sótie undeva in monarchi'a intréga; pre langa tóte acestea luptele nóstre au fostu si sunt coronate de resultatele celia mai dorite. Dist. Fagarasiului este jurisdictiune dupa tóte formele curatu nationale, unde mai e o jurisdictiune romana — fara Nasaudu — in Ardéiu? cu tóte ca nimeni va voi a denega, ca in Ardéiu nu mai sunt jurisdictiuni cu totu asié colosale maioritatati romane — cá si Fagarasiulu.

Óre candu servesce „G. T." interesului nationalu?! atunci candu astfelu de fapte le ignorésa, si administratiunea chiaru si sub nóua si pre prompta conducere o intempina cu neincredere si prejudetie, ori candu va da concursulu seu la intempinarea greutatiloru si incuragiarea nóuei administratiuni?!

Dara ni se va dice, ca de co nu informamu Redactiunea despre avantagiele nouei administratiuni? Amu respunsu mai susu ca noi pana acum amu simtitu numai respingeri si ignorari din partea Redactionei. (?!)

Daca déra totusi se primescu si informatiuni ce nu se spargu de paretele antipatiei, iata intre altele, vomu seti aducemu aminte numai de unele imbunatatiri a trebiloru districtuale, din care se póte convinge ori si cine, ca nu dormimu.

Dieu — ca va aducemu aminte ca-ci dupa cum sunteti informati de celia rele, trebue se aveti cunoscintia si de celia bune — ati fi afiatu ca de si agitatiunile unei partite de aici contrarie interesuloru nóstre nationali candu cu ocasiunea alegeriloru ne-a ocupatu mai totu timpulu nouei administratiuni, totusi aceia nu se conturba de a regula justitia, a indrepta administratiunea, a insufleti viati'a comunale, a introduce o cinosura striusa a bugeteloru comunali, o economia regulata a bunuloi satescu si cu deosebire a padurioru celoru multu depradate, mai departe o drépta impartire a concurintii la facerea drumuriloru, ce pana acum lipsea cu totulu, o restringere a competintieloru de calatoria a oficialiloru si altele. Cá se credi Dle Redactoru, ca acestea tóte sunt in lucrare, poftimu cetesce statutele comunei colective a Branului din 1865, directivele pentru organisarea comuneloru din districtu si manualulu pentru manuducerea justitii in comunele satesci din an. 1866 tiparite inpartite la tóte comunele, din care si O. R i tramitemu cate unu esemplaru, apoi statutele a loru 3 scóle principali gr. or. si 3 gr. cat. si fasiunile fundamentali pentru scólele populari tóte din anulu 1866. Vicecapitanulu si vicariulu cu protopopulu ambla din satu in satu, cá se aduca practice intrega causa scolara in vistia, socotelele comunale se cenuréza in totu anulu de catra oficiolatu dupa tóte regulele de comtabilitate. Dela inceperea nouei administratiuni in 3 asertari dupa olalta, districtulu nu a remasu nici cu unu fecioru detoriu, ba oficiolatulu in respectulu acesta si amploiatii in specie au capatatu dela insultulu regiu gubernin laudatóre.

Standu lucrulu asié, nu ne potemu asconde mahnirea facia cu corespondintia „G. T." de dato Turd'a 21 Iuliu Nr. G. 55, in care ni se trintesce in facia, ca distr. Fag. au patitu de 5 ani incóce „totu rusine", ca feciori s'au adusu si se aduca „cu sila la sórte".

Apoi intrebamu pe coresp. dela Branu Nr. 60 vediotau elu vreunu haiduco aducandu vreunu fecioru la sórte in totu districtulu? de unde au venitu la fruntasii Branului aceia „mahnire"? au vediutu fruntasii Branului requisitiunea pentru asistintia militare asupra districtului ce a scornitu corespondintele din Turd'a?

Fiindu dara aceasta faima de aducerea feciorilorn la sórte numai scornitura, deunde aceia „mahnire"? din pén'a coresp. dela Turd'a, ori aceia dela Branu?

Apoi ca se putemu respunde coresp dela Branu la intrebarea: ca óre nu s'au pripitu Fagarasiulu? óre nu erá mai bine se cera asistintia dupa recrutare? 'lu mai intrebamu si noi: scie Dlui ce e o administratiune esacta? se vede ca nu scie; deci 'i spunemu noi. Administratiunea esacta sta in mesurile preventive, care nici odata nu potu fi pre pripite! Deci déca au patitu distr. vreodata rusine, apoi o a patitu numai pentruca nu s'au ingrigitu de mesuri preventive, ci a alergatu schiopatandu cu mesurile „nepripite", dupa ce au patitu rusinea!

Déca oficiolatu distr. la aratarile politiane ca unii fugari v e c h i s'aru afla acum pre munti, ca ciobani, au luatu mesuri preventive de ai aduce la detorintia sea chiaru si prin asistintia ostasésca, asta nu are nimicu cu procesura regulata a recrutarii, nici au fostu indreptata asupra districtului, nici asupra fruntasilorn dela Branu, ca se se „mahnésca" si cu atatu mai pucinu asupra coresp. dela Turd'a, ci singuru numai si numai asupra unoru individi singulari, carii o aru fi patitu o ori si unde asié!

Deci se nu fimu cu patima unulu asupra celuilaltu, ca-ci atunci mai usioru ne vomu intielege. Ne ajungu calumniile strainiloru; déca „G. T." nu ne apara in contra loru, ca organu de publ. nationalu, celu pucinu lasene in pace.

Clusiu. Vinu a respunde la unele pasagiuri ale corespondintelei din Clusiu de dto 10 Aug. a. c. D. corespondinte dupa cum se vede e unulu dóra din cei atacati in Nr. 21 alu „Umoristului", ca dintre altele „D. protopopu ar face mai bine, déca ar imbraciosia si mai cu anima tenerimea romanésca." Eu nu scriu, pre care protopopu ilu intielege D. corespondinte, ca aici sunt doi protopopi, unitu si neunitu. De intielege pre celu unitu, nu sunt adeverate cele scrise de durmealui; marturisésca tenerii, cari cu ajutória dela 2—10 fl. v. a. au fostu ajutorati de D. protopopu. Ce e drepta, de si unii lau luatu impromutu, dar' multi pana in diu'a de astadi nu iau mai reintorsu; au nu'i dectula imbraciosiarea acésta *)?

In catu stinge D. coresp., „ca limb'a si literatur'a romanésca se se introduca si aici de studiu obligatu", cine nu ar dori!? fia apoi profesorele preotu séu amploiatu totu atata, numai se corespunda scopului. — Ar mai fi tare de doritu, cá se avemu si unu profesoru de religiune, cá studentii romani — cari sunt gr. cat. preste 200 numai in gimnasiulu r. cat. — se studiésa religiunea acum in limb'a materna, ca-ci altufeliu e forte greu mai alesu acelora, carii vinu dela vreunu gimnasiu romanu séu germanu. D. protopopu, pre langa multele ocupatiuni oficióse, neavendu neci localitate de tienutu prelegerile, nici ceva subsidiu pentru acestu fatigiu, totusi de trei ani le propune relegiunea, — inse din anu in anu numerulu studentiloru romani totu mai inmultienduse, e cu totulu preste putintia a corespunde scopului in astfeliu de impregiurari?

Speramu ca prea veneratele ordinariaturi nu voru intardia a face pasii cuvintiosi la inaltele locuri, ca-ce multu timpu nu mai póte merge asié. — C . . . a.

Tragemu in obiectulu acesta si atentiunea capitulului si ordinariatului respectivu, cá fiindu profesorii de limba si literatura romana pe la gimnasiale catolice cam de comunu preuti, acestora se le impuna si oficiulu de catechetu asemnandule din ajutulu dela imperatia o remuneratione, care o meritésa cu multu mai vertosu unu postu cá acesta, de atata influintia si necesitate, decatu multi altii, cari din „Domnulni se ne rogamu" incolo nu mai influintiasa cu nemica neci moralitatea neci desvoltarea si luminarea generatiuniloru, neintrandu mai aduncu in paralelismu; — cá se nu ni se impute, ca prea pribejimu. — Red.

Planu de susu 11 Sept. 1866.

Onorate Domnule Redactoru!

Vinu a ve referi despre o intemplare trista cu rogarea, cá se binevoiti a face despre ea amintire publica in colónele multu pretiuitului nostru diurnalu „Gazet'a Transilvaniei". Clericulu absolutu si investiatoriu in comun'a Planu de diosu, Avramu Benn'a, unu tenieru de 25 ani invapsiatu de patriotismu adeveratu si cre-

*) Fiindu imbulditi pana acum cu corespondintie de prin locuri, cu drepta de a pretende mai intetita publicare, credemu ca cei patru prenumeranti din totu districtulu Fagarasiului nu voru lua in nume de reu amanarea cu vreo cativa numeri a coresp. acesteia. — Red.

**) Da'mi vóia, se ti dovedescu d. coresp. ca aici te si prea lungitu. — Red.

*) Ne luamu vóia a roga pe D. canonicu N e g r u t i u, cá se binevoiésca a insira unele din momentele cele mai neaparate, care se ceru intru imbraciosirea tenerimei intr'o capitala cá Clusiulu, spre a anima si incuragia tenerimea romana la literatur'a loru nationala, pentruca audiamu de frumóse reminiscentii din Clusiu, de supt epoc'a Dsale cá patronu tenerimei. — Red.

dintiosu chiamarei sale fù omoritu prin negrulu cutitu alu unui criminariu fara conscientia in 6 Sept. a. c. intre 8 si 9 óre sér'a. Intr'acésta di repositoriulu allandu-se in S. Sebesiu pe la 6 óre dupa prandiu intalni pe cale catra cuartirulu seu in pistí'a cea mica pre unu pardositoriu italianu, carele insultá fara vina pre o verisióra a repositului. Densulu nu potú a nu dojeni injuriele italianului, carele dela cérta curendu purcese la fapta. Cért'a inse numai decatu se fini prin intrevenirea spectatoriloru si a politiei. Orele de oficiu la politia percurgescra si asié satisfactiunea partii vatemate se amanà pe diu'a urmatória. D'aici Avramu Benn'a insocitu de amiculu seu Nicolae Mihu, juristu in Sibiiu se dusera la cuartirulu loru si pe la 8 óre sér'a esira amendoi in strata, de unde Nicolae Mihu plecà catra cetate, ér' Avr. Benn'a la cuartirulu seu inapoi, candu de odata se aude tipetulu: „prindeti-lu, ca eu sum junghiatu.“ Intru acésta singura esclamare Avr. Benn'a si cadiù mortu prin dóne lovituri grele de cutitu alu italianului, carele 'lu pandise pe forisiu la cornulu casei pre unde neobservandu periculu avea se tréca repositoriulu. Ucigasiulu fù persecutatu de Nicolae Mihu pana la locuinti'a s'a si prin subsidiulu cerutu indata arestatu.

Cadavrulu sectionatu fù adusu la locuinti nascerei repositului. Sambata in 8 Sept. se celebrà ingropatiunea prin 5 parochi. Nu erá ochiu se nu fia lacrimatu! Fia-i tierin'a usiora!

BANATU. In unulu din Nrii Gazetei amu reprodusu si noi dupa „Albina,“ si in legamente ca alte intemplari ale dilei si in calitate de cronicari unele nemultiumiri care s'aru fi escatu in diecesa Caransebesiu, amu observatu insa in altu Nr., ca acelasi diecesa fu aparata si anca bine toto in „Albin'a.“ Acea aparare se vedi in Nr. 52 alu Alb. Eca momentele ei mai interesante.

„Corespundintele nu amintesce in acestu articulu nici un'a din institutiunile si mesurile luate de Ilustritatea S'a Dlu Episcopu alu diecesei Caransebesiului in tempulu celu scurtu alu archipastoriei sale, abié de 10 luni, in privinti'a promovarei culturei morale, spirituale si intielesuale atatu a poporului, catu si a preotimei si invetiatoriloru; nu amintesce, ca a infintiatu langa episcopia unu institutu teologicu cu 2 profesori; ca — cea ce este lucru de capetenie si singur'a cale ce póte duce la scopulu dorit — in acestu institutu nu se primescu spre ascultarea sciintieloru teologice de catu teneri cu 8 clase, si pentru parochii slabe cu 4 si 6 clase gimnasiale, ca conformu acestei resolvari pré Santi'a S'a in institutulu clericalu in anulu trecutu a primitu numai 12 teneri bine alesi, — pe candu pana aci se primeau cu sutele tineri cu 2—3 clase normale; corespunditele retace cu totulu, ca pré Santi'a S'a, pe langa o lupta infricosiata cu comunele si aspirantii la preotie, nu au inmultitu, ci din contra a'a s'litu, la dat'a ocasiune, a reduce dupa potintia parochiile de prisosu si a imbunatati de asta data in acestu singuru modu posibilu si starea materiale a preotimei parochiale, cu tóte ca i s'a pusu si i se punu din tóte partile greutati mari; ca a introdusu invetiatur'a catechetica, dupa o sistema practica si probata, pentru teneri si teneriele, care au savarsitu cursulu scólei poporale; corespundintele se pare ca nu scie, ca pré Santi'a S'a chiaru si primirea in institutu pedagogicu romanu din Arad, prin o representatiune a ss catra in. regiu consiliu locutitoriu alu Ungariei, a conditionat'o de la absolvirea de 4 respective 8 clase gimnasiale, séu 3 si resp. 6 clase reale; ca spre inaintarea si necurmat'a propasire in sciinti'a didactica si metodica dupa gradulu culturei de astadi, a introdusu conferintiele invetiatoresci, a delaturatu sistem'a cea multu stricatiósa a suplentiloru necualificati si invetiatori loru actuali; ca a introdusu in chipu obligatoriu literele strabune in trebile oficióse ale episcopiei si in scóla; ca a procuratu pe sém'a episcopiei, — ce a aflat'o depradata si lipsita chiaru si de lucrurile cele mai neaparatu trebuintióse, — o suma de lucruri necesarii, alu caror'a pretiu se suie aprópe la 10,000 fl., la ce diecesa'a prin colecta a concursu numai cu 4300 fl. v. a.; ca a emisu mai multe circulare privitóre la acurat'a administrare, asigurare si pastrare a averiloru bisericesci atat miscatóre s. a. s. al.

Preotii, cari nu'n intratu pe usia in vi'a domnului, cri sunt lipsiti de calitatile mintei si ale inimei fara aplecare si zelu pentru binele omenirei, alu crestinatatei si in parte zelu pentru binele bisericei loru stramosesci alu natiunei si au imbracisatu preoti'a numai pentru ca sesi indestulese egoismulu, nemesurat'a iubire de onóre si comoditate, scurtu omeni cu sentimente ordinare invetiati ca se amble de capulu loru fara disciplina si fara ordine, preotii, cari nu vréu se dea ascultare hotarirei episcopesci de a lasá pe fii loru se invetie studiile gimnasiale, acestí'a toti au temeiu de a se plange asupra episcopiei celei noue. Asemenea stá trébi'a si cu invetiatorii; numai acei'a din invetiatori, cari sunt fara capacitate, neapti, neactivi, fara zelu, intriganti si iubitori de procese, predati la feliurite patime, de cari, — multiumita trecutului, — se alla destui in acésta diecesa; numai acei invetiatori, cari nu vréu se se plece a-si trimite fii loru la scólele gimnasiale spre a se pregati pentru cursulu pedagogicu, numai acesti'a sunt desperati si nemultiumiti.

Consistoriulu diecesanu nu s'a organisatu de locu dupa cum cere imperativu feliuritele trebuintie si lipsa de astadi, ci s'a constitutu provisoriu aciá precum prescrie Sectiunea III §. 1. a sistemei consistoriale, sanctionata de Maiestatea S'a Imperatulu la 17 Iuniu 1782, care s'a intaritu de nou de pré inaltele locori prin inalt'a resolutiune din 29. Novembre 1852 si in urma prin cea din 6 Iuliu 1865 esita cu ocasiunea denumirei pré santiei S'ale dlui episcopu diecesanu. Dar' chiaru de nu aru fi fostu legatu pré Santi'a S'a d. episcopu diecesanu de aceste pré inalte normative, chiaru de aru fi voitu se deslege acésta intrebare inaintea celebrarei congresului nationalu séu sinodului eparchialu, se ni se spuna cu ce midilóce aru fi organisatu pré Santi'a S'a consistoriulu diecesanu cu mai multi referenti, cu fiscu si notariu séu secretariu consistorialu, si celalaltu personalu cancelarialu rerecerutu, toti acesti'a salarisati si stabili, pe candu episcopi'a Caransebesiului esita deunadi din mormentu numai cu giolgiurile singure, astadi nu are nici unu fondu, nici o subventiune, ba chiaru si intertentiunea conventionale si sidocsiale a archierelui este catu se póte de precara.

Dispusetiunile si institutiunile regeneratóre mai susu aretate, privitóre la biserica si scóla, le-a luatu pré S. S. Episcopulu in conlucrare cu acestu consistoriu; ca membrii acestui consistoriu referésa cate 40—50 obiepte la o sesiune, si acést'a fora cea mai mica remuneratiune, numai din dragoste catra biserica si natiune; ca ei sunt cu destula cualificatiune si esperientia.

Din 220 de invetiatori, aplicati la scólele din diecesa, se alla 6 insi suspendati; daca va cercetá inse cineva protocólele de investigatiuni facute in contra loru, fiindu facia in fia care casu si unu representantu alu diregatoriei politice, se vede ca causele departarei loru din postulu de invetiatoriu sunt: neocupecitatea, lips'a sporului in invetiatur'a copiiloru, tractarea tirana cu tinerimea, beti'a, patim'a de a invrajbi poporulu, iubirea de procese si, in uniculu casu, provocarea poporului de catra invetiatoriu la resistintia si nesubordinatia contra punerea in lucrare a unui mandatu comitatensu; — póte cineva cere dela supremulu inspectoratu nationalu de scóle partiuirea unoru astfelu de individi? nu este redicata mai presusu de tóta indoial'a mascim'a: „cine partinesce pe cei rei, strica pe cei buni?“

De atunci au mai esitu totu in „Albin'a“ anca 8 alte dispute si respunsuri pro si contra, ba si in „Concordia,“ noi insa suntemu determinati a le trece cu vederea. —

UNGARI'A. Pest'a 14 Sept. Aici inca incepù a domni colér'a dela 25 Aug., si mai pe tóta diu'a secera dela 14 pana la 38 vieti de omeni. Pana acum se apropia numerulu mortiloru de colera la 1000, afara de cei din Bud'a, cari nu sunt mai numerosi.

Ministeriulu ungaresc u inca totu ocupa discursurile in tóte cercurile; si cu tóta neinvoirea conservativiloru cu partit'a lui Deák, care nu va se se anguste regimulu parlamentariu, ci pretende ministeriu pe basea legiloru din 48, pre candu conservativii se apléca la unu ministeriu si afara de acésta base, totusi se reincórda atatu diurnalele catu si barbatii de influintia a face presiune asupra regimului, cá ministeriulu se se denumésca; pre candu serbii, slavii si romanii protestésa in contra unui ministeriu egemonicu; si romanii transilvani nu voru a sci de asié ceva. — Pest'a capeta de garnisóna 6 reg. de infanteria si 2 de artileria cu bandele loru. — Se crede, ca pana candu nu va fi finita pacea cu Itali'a, caus'a ministeriului va totu pluti. — In Ungari'a unulu acesta fù manosu in genere luandu, in tóte cerealele, ér' vinulu dupa multimea strugurilor si dulcetí'a loru va intrece or' ce anu de pana acum. Colesolu a si inceputu. —

— Voluntarii husari unguresci sunt disvolvati si cali loru se dau la armat'a regulata. —

AUSTRI'A INFER. Vien'a 13 Sept. Adunarea deputatiloru autonomisti la Aussee a sternitu curiositatea publicului cá se védia, care o resultatulu cointielegerilor loru, inse pana acum nu esira in publicu ou programulu si provocarea loru, cari le decisera, ca le voru da in publicu in obiectulu reconstituirei Austriei.

Pres'a vienesa a datu consiliu regimului, cá cele vreo 50,000 ostasi din Sacsoni'a, cari se afla inca pre pamentulu Austriei, se se strapuna in Ungari'a si in Ardélu, si se dice, ca s'ar ventilá cutesatórea idea, cá la eventualitati de asié se se etablese o grandiósa a dóua colonie saséca la granitiele orientale ale Imperiului — Acuma inse se semnalésa acésta idea adusa de „Presse“, cá unu ce prejuditiosu pentru militi'a sacsona, care nu s'a. lipsi bucurosa de patri'a sa, spre a-si cautá o patria departata, unde se fia cá nisce sclavi aruncati. —

Relatiunile facia cu Prusi'a se paru a deveni érasi incordate. C. Károlyi nu va mai merge la Berlinu, ci in locu'i va fi solu c. Trautmansdorff, cá ministru plenipotentiatu. Caus'a sacsóna, care inca totu nu e impaciuita cu Prusi'a, póte ca va nasce dusmanii neimpacabile si intre Austri'a si Prusi'a. In totu casulu ordinationea cea nóua militara, in potere careia tóte regimentele, cari pórta numele membriloru familiei regale prusienesci, se nu se mai numésca pre venitoriu dupa numele proprietariloru, ci numai dupa numeru, se privesce cá una demonstratiune, ce eschide tóta perspectiv'a de reimpretinire cu Prusi'a. — In pertractarile de pace cu Itali'a inca nu se inchisiá neci unu punctu din cestiunile ardietórie.

In caus'a orientala serie „Schles. Ztg.“ din Vien'a acestea: „Se suna, cumca nai resbelice austriace sunt indreptate catra Candia (Creta) pentru protegerea supusiloru austrieci. Postarea unui corpu de observatiune la granitsi'a de resaritu este ordonata.“ „Corespundinti'a Zeidler“ desvólta temeiurile unei cestiuni orientale, care ar si fi la usia, fiinduca Greci'a si Rusi'a nu se voru poté impedecá de neci o potere a atacá pe Turci'a. — La schimbarea prisonieriloru s'au aflatu 35.036 soldati austriaci, 523 oficiri, pre langa 13.000 soldati remasi in spitalele prusiane; ér' prusiani la Austri'a fusera 450, 7 oficiri si in spitale 120 fetiori. —

— Dela locurile competente militari s'a asiediatu in principiu fortificarea Vienei, si intariundu Mai. S'a propunerea se voru delinea planele fortificarei intetite.

— Simptóme amicabili cu Franci'a. Dela 1 Sept. au incetatu a se cere tacsele pentru revidarea passórteloru intre Austri'a si Franci'a, si impulsulu la acésta ilu dede Franci'a.

— Drumulu de feru. Mai S'a a binevoitu a subscrie in 18 Sept. concesiunea drumului de feru dela Aradu la Alb'a Iulia cu o ramura dela Piski la Petrosieni. Concesionarii sunt prine. Maes Egon de Fürstenberg, prine. Emil Fürstenberg, c. Otto Chotek si Louis de Haber. Timpulu e defiptu doi ani dela 18 Aug. a. c. si pentru ramura inca unu anu.

Cronica esterna.

Prospectu politicu in caus'a orientala. Caus'a orientala intetita prin resculerea Candiotiloru si impinsa pre terenulu atatu alu diplomatiei, catu si alu fapteloru, cari ei amenintia cu o seriósa deslegare gordica, trebue se ne traga luarea aminte a tuturoru, cu atatu mai vertosu, ca astadi spiritulu insurrectionei se latiesce cá o epidemia preste Turci'a. In Candia se varsa sange, Epirulu séu Albani'a de susu s'a resculatu atacandu pre turci vre o 3000 insurgenti si omorindu din ei 11 ostasi, 250 raniendui. Epirotii (locuitorii din Epiru) prin una deputatiune inca se plansera la corpulu diplomaticu din Corfu in contra ne mai auditeloru tiranii ale musulmaniloru si consululu Prusiei si alu Angliei s'au si dusu la faci'a locului spre a se informá. Intru acelea alti vre 1500 voluntari s'au alaturatu la insur-

genti si nu se scia minutulu, candu Greci'a impinsa de Rusi'a va lu initiativ'a in contra musulmaniloru, candu apoi Rusi'a, care sta pregatita, se va demite cá unu alpe asupra orientului. Deci suntemu in ajunulu unui resbelu europénu in cans'a orientelui. Romani'a cu frontulu ce'lu lusse facia cu Turci'a a scalutu din somnu pre toti crestinii din Turci'a si rescól'a candiotiloru e numai unu preludiu la drama orientelui, dupa care va urmá asternerea planului Rusiei preste oriente, resculandu tóte popórele slave, spre a reesi cu politic'a slavismului seu. Initiativ'a se cerne acum prin o miscare estraordinaria in Rusi'a, care neci armatei, neci flotei, neci principiloru, neci insusi imperatului rusescu nu'i mai e indiferenta. Rusi'a armésa pentru actiune. Americ'a ei va fi alist'a si Greci'a in fruntea miscariloru va duce rol'a de antepostari. Franci'a si Anglí'a isi reimbunatatiescu armele si voru redica manusi'a Rusiei. Deocamdata au facutu pasi la pórta cá se nu concéda Americei a'si cumpara statiune de flota in mares interna. Faima vré a sci, ca si Austri'a sia tramisu corabii de resbelu la Candia si a ordonatu unu corpu de observatiune la oriente. — Prusi'a speculésa dupa ocasiune de a pescui in tulbure si a'si continuá opulu de a intruni tóta Germani'a, dupa cum apromise Bismark Bavariei, ca ei va castigá si Austri'a germana. E curiosu, ca legionlu maghiaru inca nu'lu dimite Prusi'a. Mane poimane, cine mai sci, ce evenimente ne potu surprinde.

GERMANI'A. Pentrucá caracterulu situatiunei presente se se póta mai bine vedé, ne servimu de dechiararea oficiósa a diurnalului oficialu prusienescu „Prov. Coresp.“ din 14 Sept. care cuprinde acestea: „Numai intr'o stare gata de resbelu, asecurata din tóte partile isi póte tiené Prusi'a pusetiunea presenta.“ Acésta vorba dovedesce, ca in momentele aceste critice, in care tóta Europ'a se afla aprofondata intr'unu provisoriu fatalu, Prusi'a se vede isolata. — Cu Saxsoni'a nu este impacata, cu Meiningen, Reuss inca nu, si cine scie, déca anecsarea cea cu sil'a fara dechiararea vointiei popóreloru nu va prepará Prusiei o crisa amenintiatória in starea presenta victoriósa, care se radima pe forti'a armeloru, fara a fi subjugatu Bismark si forti'a spiritului liberalu alu Germaniei, care sia la panda pana la momentulu binevenitu. —

FRANCI'A. Párisu 17 Sept. Franci'a ésa acum pe facia, ca e pre déterminata a lua parte seriósa pentru consolidarea Romaniei. „La Patrie“ descopere intr'unu artic. oficiosu, ca poterile occidentali in cans'a diferintii cu Turci'a au amanatu a recunósce pe principele Romaniei; inse decumva Turci'a va mai sta la indoiéla a face acésta, atunci poterile, chiaru in interesulu Portii trebue se tréca preste acésta ne mai intardiandu a recunósce tronulu celu in adeveru popóralu alu lui Scarlatu I.“ Prin urmare Franci'a escercita acum si presiune asupra Portii, cum facuse si asupra Austriei pentru Veneti'a inainte de resbelu. Acésta scire electrica a facutu mare senzatione si scum toti aducu in combinare si denumirea D. de Moustier de min. de esterne cu seriós'a prorumpere a causei orientale. Franci'a a si insarcinatu una comisiune pentru prelucrarea unui proiectu de lege de reorganisarea armatei, cá se introduca o sistema pentru generala armare a tierii, dupa planulu imp. Napoleonu cá principe, dupa care 316.000 se fia armat'a permanenta, reservele si primulu contingentu alu gardiei nationale de 521.198, si a dou'a redicare de guardia 677.000 fetiori, ad. 1,515.198 armati se póta pune Franci'a pe pitioru. Franci'a ajutata de Anglí'a a protestatu in contra incorcárii americane de a cumpara o insula in marea mediteranea; ambele poteri sian tramisu si flotilele loru observatóre catra Candia. —

ROMANI'A. Bucuresci 14 Sept. n. Nu sciu déca trebue se ve mai spunu odata, ca eu cu politic'a nu ve voiu prea incomoda; foile de aici indópa cu destula politica pe publiculu nostru, éra dv. scolo inca ve aveti partea din politic'a cea ametita nugurésca. Eu in acésta privinti'a tienu cu repausatulu Proudhon, carele dicea, ca a nainta cultur'a si prosperitatea publica, agricultur'a, industri'a si comerciulu, inrémna a face politic'a cea mai buna.

Dv. sciti ca in capital'a nóstra se afla trei gimnasii, adica celu vechiu numitu la S. Sava, la care sunt si facultatile, apoi celu numitu Matteiu Basarabu si celu mai nou numitu Georgiu Lazaru. Despre facultatile nóstre, de scól'a militara, cea de medicina si cea de agronomia publiculu dv. inca a auditu cate ceva. A descrie pe tóte acestea institute mai desprópe m'ar tienea prea lungu, éra cá se mai injuru si eu pe ómenii blastamati, carii au auditu academi'a atatu de reu, in catu o parte din acesta amerintia cu ruinare, n'am nici o voia. Ve voiu insemna pentru astadata numai despre tineri'a nóstra scóla comerciala deschisa nainte cu doi ani. Acésta trebue se interesese mai alesu pe brosioveri, carii au a face din vécuri cu piatiele nóstre si mai alesu cu capital'a.

Ei bine, sciti dv. care este populatiunea scólei nóstre comerciale din capitala? 36 dicemu treidieci si siese elevi, éra dintr'acestia cinci sunt romani, éra ceilalti orice vei vrea. Éra profesorii? Se vi'i descrie „Trompet'a“ séu „Reform'a“, ou am a observa numai stat'a, ca unulu este francesu, carele nu cunósce limb'a romanésca. Nu sciu ce se fia, ca la noi sciintiele reale si ecsacte prindu radecina si mai anevoie decatu la dvóstra. Acésta e o scadere carea trage si astadi chiaru, va trage mai tardiu rele fórte mari preste natiunea romanésca. Lasati voi numai industri'a si comerciulu in manile altora, pentrucá se fiti pedepsiti aspru pana in a sieptea sementia. S'a disu mai de multe ori, ca pre catu timpu romanulu are pamentu de ajunsu, industri'a si comerciulu voru remanea departe de elu. Prea bine, numai apoi se nu totu lamentamu si injuramu, ca straiinii ne compara mosiile si palaturile si se facu stapani de tiéra. Recomandamu dlui ministru de cultu si instructiune, precum si consiliului permenentu de instructiune starea de astadi a scólei comerciale si a celei agronomice la cea mai strinsa supravegliere.

Bucuresci 15 Sept. Sgomotulu cancei orientale se simtiesce si pre la noi. Lasu ca partit'a rusésca Maruziana éi' a inceputu a'si redicá capulu cu propagand'a — ce o incercase si nata primavéra la Iasi — prin tiparirea unei brosiore in Cernautiu, care se se impartia prin tóta Moldov'a, spre a convinge pre romani, ca numai Rusiei e data a domni si a multiumi popórele sub binecuventarea cnutei; de aceea prochiama: „diosu cu unirea — diosu inse si cu fericirea!“ Se créda romanulu in cesa ce ei dice Rusi'a, éi' nu in cesa ce vede elu, si cate tóte necalituri si apromisiuni de zaharele! Apoi ce sci, óre ce va dice la aceste partit'a cesa ce nu sci inca ambla pre propriele petióre?! Dar' de ei va fi luatu Ddieu mintile? nu s'ar mai pomeni! Ei dar' adeveratii romani cunescu seriositatea timpului si audiendu, ca D. de Moustier pléca dela Constantinopole portnra la Constantinopole DD. ministri Stirbeiu si Sturdza spre alu intempiná si ademeni dreptu multiumire pentru simpatiile aratate causei romane, informandudu si mai despróp despre fas'a, in care se afla ea acum supt presiunea de din afara; ér' D. Demetriu Bratenulu fù tramisu in urma le indata ce sosise din strainatate, care intempinandu pre DD. Stirbeiu si Sturdza tienura una conferintia, si numai dupa aceea s'au dusu tramisii din urma la Constantinopolea, éi' Bratenulu se reintórse la Bucuresci.

Imperatulu Napoleonu a mai oferitu si Romaniei prin nota agentiei Franciei Nr. 583 cá in urm'a tractateloru de comerciu se se scutésca de taca'a vidirei pasportéloru cu impreumutata reciprocitate cu Romani'a; asta o acordá Franci'a Angliloru, Svediloru, Belgiloru, Olandesiloru si Elvetianiloru acum si austriaciloru, si imbia si pre Romani'a la asemene reciprocitate, care merita a fi imbraciosiata pre langa mare recunoscintia, fiinduca prin tractamentulu acesta i se recunósce suveranitatea.

— Inginerii maghiari din Ungari'a avura adunare si cá resultatu alu incercariloru a fostu inventarea unei pusce cu impletura la patu, pe care o comisiune o incercá, ca e mai buna decatu cea a prusianiloru; Rusi'a cumperá inventarea din Americ'a de asemene pusci, óre inginerii Romaniei ce voru cloci in asemeni spasmuri de ingrigiri: cum s'ar poté mai comodu omori ómenimea?! —

Nr. 204. 1—3

Escriere de concursu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci la scól'a comunale gr. cat. din Salisa in districtulu Naseudului se escrie concursu pana in 15 Octobre cal. nou a. c., cu carea este impreunata unu salariu anualu de 180 fl. v. a., cortelu liberu si gradina.

Doritorii de a capatá acésta statiune au se'si substérna alci pana la timpulu indicatu recerera s'a motivata cu urmatórele documente:

1. Carte de botezu si ca sunt gr. cat.

2. Ca au absolvatu gimnasiulu inferioru séu celu pucinu scól'a normala de 4 clase in cursulu preparandiale.

3. Cei ce voru fi sierbitu-cá docenti testimoniu despre prestatiunile de pana acum cá invetiatori, precum si despre purtarea loru morale si politica.

4. Se pofésca cá concurentii se fia cunoscutori buni de tipicu bisericescu si cantareti, de óra ce acestia se voru preferá. Se intielege de sine, ca aceste documente trebue facute in form'a prescrisa si timbrate.

Dela inspectoratulu scol. gr. cat. ale districtului Naseudu in 8 Septembre 1866.

Gregoriu Moisi,
vicariu episcopescu alu Rodnei.

Publicare de concursu.

Amesuratu conclusului adusu in siedinti'a II a adunarei gen. a Asoc. trans. romane, tienuta la Alb'a Iulia in 29 Aug. c. n. a. c. p. VI, subscrisulu comitetu alu Asoc. publica prin acést'a concursu pentru 2 stipendia de cate 300 fl. v. a. pentru 2 ascultatori de preparandia in Prag'a (in Boemi'a) dimpreuna cu spese de drumu a 50 fl. v. a. pentru unulu.

Terminulu concursului se defige pre 25 lui Sept. dupa cal. nou a. c.

Competentii la aceste stipendia, au se'si tramita pana la susu numitulu terminu la comitetulu Asociatiunei trans., concursele loru provediute cu urmatórele documente: a) atestatu de botezu; b) testimoniu, ca au depusu esamenu de maturitate cu calculi buni.

Din siedinti'a comitetului Asociatiunei trans. romane, tienuta la Sibiiu in 5 Sept. c. n. a. c. 2—2

Publicare de concursu.

In urmarea si in intielesulu conclusului adunarei generale a Asoc. trans. tienuta la Alb'a Iulia in 28, 29 Aug. a. c. siedinti'a II p. VI subscrisulu comitetu publica prin acést'a concursu pentru:

Patru stipendii, si anume: 3 de cate 100 fl. pentru trei ascultatori de drepturi in Pest'a si Vien'a, si unulu de 80 fl. pentru unu ascultatoriu de drepturi in patria. Terminulu se defige la acestu concursu pre 28 Sept. c. n. a. c.

Aspiratorii la susu numitele stipendii, voru avé pana la defiptulu terminu a'si asterne la comitetulu Asoc. trans., petitiunile sale provediute: a) cu atestatu de botezu; b) cu testimoniu scolasticu despre progresulu in studia, cum si despre portarea morala, in urma c) cu testimoniu demnu de credintia despre lipsirea midilócelorn materiale spre a poté continuá invetiaturile.

Din siedinti'a comitetului Asoc. trans. romane, tienuta la Sibiiu in 4 Sept. 1866. 2—2

Publicare de concursu.

In urmarea conclusului adusu in siedinti'a II p. VI a adunarei generale a Asoc. trans. romane tienuta in 28 si 29 Augustu c. n. a. c. la Beligradu, comitetulu Asoc. trans. publica prin acést'a concursu la unu stipendiu de 300 fl. v. a., destinatu pentru unu tineru romanu, carele se va consacrá studieloru technice.

Terminulu concursului se defige pre 25 Sept. dupa c. n. a.

Concurentii la acestu stipendiu au de a'si tramite pana la susu numitulu terminu la comitetulu Asociatiunei trans. resp. concursele provediute si instruite cu tóte documentele necesarie si resp. a) cu atestatu de botezu; b) cu testimoniu bunu de maturitate, cum si cu documentu demnu de tóta credinti'a, despre lips'a de midilóce.

Din siedinti'a comitetului Asoc. trans. romane, tienuta la Sibiiu in 4 Sept. 1866. 2—2

Cursurile la bursa in 18. Sept. 1866 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	6 fl. 8 cr. v.
Augsburg	—	—	127 „ 75 „
London	—	—	127 „ 80 „
Imprumutulu nationalu	—	—	61 „ 05 „
Obligatiile metalice vechi de 5 %			68 „ 05 „
Actiile bancului	—	—	716 „ — „
„ creditului	—	—	149 „ 20 „

Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANNE GÖTT.